

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ УКРАЇНИ

СИЛАБУС

з дисципліни «АРАНЖУВАННЯ»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	III-IV
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	5-8
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	4
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітньо-професійна програма	Оркестрова майстерність	Лекції	-
		Семінари	-
		Практичні	
		Індивідуальні	64
		Самостійна робота	56
Статус	Обов'язкова	Семестровий контроль	Екзамени: 5,6,7,8

ПІБ, посада	Гайденко Анатолій Павлович, професор
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Gajdenko_2022.pdf
e-mail	anathaidenko@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Оркестрова майстерність». Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання результатів навчання здобувачів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є опанування комплексом знань та вмінь необхідних для провадження аранжувальної роботи,

створення високохудожніх творів як для солюючого інструмента, так і для ансамблів та оркестрів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- Базові принципи ансамблевого та оркестрового фактуротворення;
- Сутність тембральної виразності музичних інструментів;
- Техніко-виражальні можливості інструментарію;
- Основні принципи розподілу музичної фактури;
- Основні види форм музичних творів;
- Базові знання гармонії та поліфонії.

уміти:

- Зробити теоретичний та інтерпретаційний аналіз твору;
- Гармонізувати не скрадну музичну тему;
- Розподілити оркестрові функції між інструментами в ансамблі;
- застосовувати теоретичні знання під час процесу створення аранжувань.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей**:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

- СК3.** Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК4.** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.
- СК5.** Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6.** Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7.** Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.
- СК9.** Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК10.** Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК11.** Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12.** Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.
- СК13.** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК15.** Здатність здійснювати редакторську / менеджерську / лекторську / аранжувальну / звукорежисерську діяльність у сфері музичного мистецтва.
- СК17.** Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК18.** Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

програмних результатів навчання:

- ПРН 4.** Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- ПРН 7.** Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
- ПРН 9.** Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, уміння перекладати музичні твори для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).
- ПРН 12.** Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 15.** Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
- ПРН 17.** Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

Тема 1. Зміст понять «аранжування» та «транскрипція».

Тема 2. Поняття про розподіл оркестрової фактури та оркестрові функції.

Тема 3. Варіювання мелодії. Способи подвоєння мелодії.

Тема 4. Баян та акордеон. Принципи використання в ансамблях та оркестрах народних інструментів різних складів.

Педаль як оркестрова функція.

Тема 5. Контрапункт як оркестрова функція. Типи та засоби оркестрового втілення. Роль поліфонії в ансамблях різних складів.

Мелодія. Розчленування мелодії. «Компліментарне» викладення. Поєднання різних засобів аранжування

Тема 6. Гармонія та гармонічна фігурація. Фон.

Тема 7. Бандури. Поєднання в ансамблях з іншими інструментами.

Тема 8. Типи оркестрової фактури

Тема 9. Духові інструменти в оркестрі українських народних інструментів.

Бас як оркестрова функція. Інструментальне втілення та застереження.

Тема 10. Роль групи смичкових інструментів в оркестрі українських народних інструментів.

Тема 11. Принципи аналізу клавіру.

Тема 12. Партитура. Оформлення та закони нотної графіки. Запис оркестрових голосів та вимоги щодо оформлення.

Тема 13. Оркестр українських народних інструментів. Етнічні інструменти оркестру українських народних інструментів. Епізодичні інструменти. Склад Національного оркестру народних інструментів.

Тема 14. Особливості перекладення з симфонічної партитури для оркестрів народних інструментів різних складів.

Тема 15. Гітара і її різновиди. Шестиструнна гітара. Циганська гітара.

Електрогітара і її різновиди. Гавайська гітара. Оркестри баянно - акордеонного складу.

Форми та технології навчання

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти відвідують аудиторні заняття. У процесі самостійної роботи здобувачі поглиблено вивчають матеріал навчальної дисципліни, виконують запропоновані завдання, ознайомлюються з науковою літературою, аналізують партитури відомих аранжувальників тощо.

Навчальні ресурси

Навчання проводиться за допомогою:

- Матеріально-технічного забезпечення: навчальні аудиторії, комп'ютерні

класи, мультимедійне обладнання, інструментальний фонд.

- Інформаційного та навчально–методичного забезпечення:
  - офіційний сайт ХНУМ імені І.П. Котляревського;
  - доступу до мережі Інтернет;
  - наукова та нотна бібліотека;
  - навчальні лабораторії.

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються на електронні пошти здобувачів, відповідні групи безкоштовних інтернет месенджерів. Також використовується безкоштовні платформи відеозв'язку. До навчальних ресурсів залучено платформу, призначену для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle (на основі ліцензії GNU General Public License).

Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

90–100–А–ВІДМІННО. Здобувач освіти має ґрунтовні знання щодо суті аранжування, демонструє високий рівень художнього змісту твору та демонструє творчий підхід до оркестрового втілення прихованих в клавирі можливостей. Завдання виконано на високому художньому рівні.

82–89–В –ДОБРЕ. Здобувач освіти демонструє широкий комплекс знань та вмінь, проте припускається не суттєвої неточності при виконанні завдання.

75–81–С – ДОБРЕ. Відповіді мають певні неточності. Завдання виконані на добромu рівні, однак мають недостатній художній рівень.

64–74–D- ЗАДОВІЛЬНО – відповіді мають помилки, партитури виконані неохайно, без належної уваги до нотної графіки, позначень штрихів , динаміки, тощо.

60–63–Е– ЗАДОВІЛЬНО - завдання виконані з текстовими, фактурними помилками. Обраний гармонічний план аранжувань має суттєві помилки. Партитури створені неохайно.

35–59–FХ – НЕЗАДОВІЛЬНО – здобувач припускається великої кількості помилок, не має базового комплексу знань з дисципліни, не в змозі виконати завдання.

1–34–F- НЕЗАДОВІЛЬНО-- Здобувач не засвоїв мінімальних критеріїв навчальної дисципліни. Не має елементарних знань будови партитури, гармонії, фактуроутворення, діапазонів інструментів.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях за профілем дисципліни, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, створення робіт та впровадження їх у виконавській практиці тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам Положення Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «Про академічну доброчесність». та «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського»

Рекомендовані джерела

1. Баран Т. До питання становлення української терміносистеми. Українські термінологічні словники з мистецтвознавства й етнографії: Науково-практична конференція. Київ: Редакція вісника "АНТ". 1999. С. 8–9.
2. . Баран Т. Світ цимбалів. Львів: Світ. 1999. 88 с.
3. Гайдено А. Інструментознавство та основи теорії інструментування [Текст, музичні приклади] : підручник. Харків: Майдан, 2010. 152 с.
4. Курінний О. Ансамблі народних інструментів. Малі форми. Збірка аранжувань народних танців. Івано-Франківськ: Місто, 2019. 48 с.
5. . Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків. 2002. 370с.
6. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти [Навчальний посібник]. Київ: ДАККІМ, 2005. 264 с.

7. Piston W. Orchestration. Интернет ресурс. Режим доступа:
<https://avserzhen.files.wordpress.com/2016/06/piston-walter-orchestration.pdf>